

Trnavský samosprávny kraj *Záhorská knižnica Senica*

Marián VELBA

Akademický maliar Marián Velba sa narodil v učiteľskej rodine 3. júla 1930 v Hradišti pod Vrátnom. V r. 1949 ukončil štúdium na gymnáziu v Prievidzi a v r. 1953 na Pedagogickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave (dnes Univerzita Komenského), odbor výtvarná výchova – dejepis, kde študoval kresbu u Gustáva Mallého, Bedricha Hoffstädtera, Eugena Nevana a Eugena Lehotského. Od r. 1957 bol členom Zväzu slovenských výtvarných umelcov a Slovenského fondu výtvarných umení, kde pracoval v rôznych porotách a komisiách. V r. 1966 – 1972 tvoril v rámci Skupiny '66, ktorej program práve on vytýčil a ktorú spoluzakladal s Eduardom a Elvírou Antalovcami, Jánom Švecom a Zuzanou Bellušovou - Ruskovou. Išlo im o vlastný výtvarný výraz, riešenie problémov výtvarnou cestou a hlavne spoznávanie podstaty vzťahu krajiny a človeka. Skupina '66 bola po nástupe normalizácie v r. 1972 oficiálne zakázaná, avšak výtvarníci sa stretávali aj naďalej.

Marián Velba veľa vystavoval doma i v zahraničí (vo Viedni, Krakove, Merseburgu, Halle, Kyjeve, Berlíne, Štetíne, Šoproni, Havane, Sofii a inde). Od r. 1957 sa v rámci celého Československa zúčastnil na 120 kolektívnych výstavách. Na Slovensku samostatne vystavoval napr. v Bratislave, Nitre, Senici, Skalici. Získal mnohé ocenenia, napr. vo Viedni (1959) a na iných celoštátnych i celoslovenských výtvarných súťažiach.

V roku 1981 bol jeho obraz zaradený do stálej expozície v SNG. Jeho obrazy možno nájsť v Galérii mesta Bratislavy, v SNG, Oblastnej galérii M. A. Bazovského v Trenčíne, Východoslovenskej galérii v Košiciach, Záhorskom múzeu v Skalici, Záhorskej galérii v Senici, Múzeu v Bojniciach, Oravskej galérii v Dolnom Kubíne, Kysuckej galérii v Čadci, Galérii P.M. Bohúňa v Liptovskom Mikuláši, Galérii umenia v Nových Zámkoch. Taktiež jeho obrazy sa nachádzajú v inštitúciách ako Úrad vlády SR, SNR, Ministerstvo kultúry SR, Ministerstvo zahraničných vecí v Prahe, SAV, Slovenský rozhlas v Bratislave, Český rozhlas v Prahe a inde.

Venoval a aj pedagogickej činnosti, pracoval ako odbornopedagogický pracovník a vedúci výtvarných krúžkov, od r. 1961 – 1976 bol zamestnaný na SVŠT v Bratislave na Stavebnej fakulte a od r. 1976 na Fakulte architektúry ako odborný asistent pre predmet Kreslenie na Katedre teórie a dejín architektúry, kreslenia a modelovania. Marián Velba bol aj literárne činný, písal básne (často korešpondovali s jeho obrazmi), kde sa prejavil jeho nesporný literárny talent, zbieral aj staré zabudnuté ľudové piesne, archaizmy, zvyky.

Vo svojej tvorbe sa venoval hlavne krajinomalbe, avšak jeho námety boli rôznorodé, okrem portrétov, figurálnych a priestorových kompozícií a pocitovej maľby dôležitou

súčasťou jeho diela sú aj sakrálne obrazy, z ktorých dva sú umiestnené v kostole v Bratislave na Kalvárii a jeden v rodnej obci. Medzi jeho časté techniky maľovania patrí hlavne olej a akvarel, ale používal aj tuš, pastel, gvaš, artprotis. Ilustroval 9 knižných publikácií (medzi zvlášť zaujímavé patria Naše hrady a kaštiele), ako aj rôzne hry pre deti. Podnikol študijné cesty do Nemecka (1958, 1961, 1964), Anglicka (1961), Poľska (1962), Maďarska (1962, 1964), Francúzska (1966), Talianska (1969), Bulharska (1971). Pracoval aj metodicky, prednášal a písal metodické state z oblasti výtvarnej a estetickej výchovy mládeže, spolupodielal sa na náučnom televíznom filme pre základné školy. Výtvarná činnosť Mariána Velbu bola bohatá, stal sa známym vo svete výtvarného umenia. Nikdy si nezabudol všimnúť každého človeka bez rozdielu, bol známy svojou mimoriadnou skromnosťou a ľudskosťou, ako aj veľkou láskou k svojmu rodisku a rodákovi.

Zomrel 4.apríla 1991 v Bratislave.

V r. 2012 mu bolo udelené Obecné vyznamenanie in memoriam Za šírenie dobrého mena obce Hradište pod Vrátnom vo výtvarníctve pri príležitosti 750. výročia prvej písomnej zmienky o obci.

Bibliografický leták vydáva Záhorská knižnica pri príležitosti 85. výročia narodenia Mariána Velbu – významného slovenského maliara a ilustrátora.

Pri tvorbe záznamov sme čerpali z celoslovenskej databázy kníh a článkov, spracovaných v systéme Virtua.

Bibliografická časť

Poézia : Vlastná tvorba

Boží herec : (priateľovi Gustávovi Valachovi)
Kultúra. – Roč. 5, č. 10 (2002), s. 2

Od mamy krížik na čele
Kultúra. – Roč. 5, č. 8 (2002), s. 4

Ilustrácie v knihách a periodikách

Brzobohatý, Tibor
Dary z lesa /ilustr. Marián Velba
Bratislava : Mladé letá, 1964

Kvietková, Ľubica
Zálesácke dni : kniha pre mladých turistov, táborníkov a milovníkov prírody /ilustr.
Zuzana Rusková, Marián Velba
Bratislava : Mladé letá, 1971

Kvietková, Ľuba
Zálesácke dni dnes : knižka pre všetkých, ktorí vedia, že v prírode je dobre a že
prírodu si musíme chrániť ako dobrého kamaráta /ilustr. Zuzana Rusková, Marián
Velba
Bratislava : Q 111, [2002]

Maliński, Miecyslaw
Cesta krížová /preklad Marián Skala, ilustr. Marián Velba
Kultúra. – Roč. 5, č. 6 (2002), s. 8-9

Pisoň, Štefan
Naše hrady a kaštiele /ilustr. Marián Velba
Bratislava : Mladé letá, 1970

Pisoň, Štefan
Naše hrady a kaštiele /ilustr. Marián Velba
Bratislava : Mladé letá, 1973

Plávka, Andrej
Kosodrevie /ilustr. a obálku navrhol Marián Velba
Bratislava : Mladé letá, 1958

Pluhárová, Terézia
Pozor na loptu /ilustr. Marián Velba
Bratislava : Mladé letá, 1963

Knihy - o Mariánovi Velbovi

Zajíček, Štefan
Marián Velba : Maliarske dielo
Senica : Záhorská galéria, 1991

Články - o Mariánovi Velbovi

Jurčo, Martin
Maliar s príslušnosťou k Trnave
Novinky z radnice. – Roč. XXIII, č. 8 (2012), s. 30-31

Lyrik bez pátosu
Život. – Roč. 35, č. 47 (1985), s. 58

Obraz domova
Večerník. – Roč. 32, č. 164 (21.8.1987), s. 6

Pernická, Marta
Krajina v obrazoch
Výtvarný život. – Roč. 24, č. 8 (1979), s. 28-29

Pernická, Marta
Krajina v umeleckej tvorbe : Výstava v Krajskej galérii v Nitre
Ľud. – Roč. 31, č. 105 (5.5.1979), s. 4

Poliaková, Blanka
Krajina Mariána Velbu
Nové slovo. – Roč. 27, č. 46 (1985)

Z ateliéru Mariána Velbu
Nové slovo. – Roč. 28, č. 11(1986)

Zajíček, Štefan
Celistvosť slovenskej krajiny : Výstava olejomalieb Mariána Velbu v Skalici
Výtvarný život. – Roč. 26, č. 3 (1981), s. 28-29

Články - rozhovory

Fuchs, Juraj

Krajina je môj ateliér : Hovoríme s akademickým maliarom Marianom Velbom
Práca. – Roč. 40, č. 264 (8.11.1985), s. 6

Kriška, Fedor

Dialóg s krajinou : Stretnutie s akademickým maliarom M. Velbom a komisárom
výstavy F. Kriškom

Večerník. – Roč. 28, č. 238, (2.12.1983), s. 6

Názov : Marián Velba – bibliografický leták

Zostavila : Alena Švecová

Zodp. red. : Mgr. Katarína Soukupová

Rok vydania : 2015

Vydala : Záhorská knižnica, Senica